

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๙๕
วันอังคาร ที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเจียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๗. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๙. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายศุภชัย ยาวะประภาส	(ลาการประชุม)
----------------------	---------------

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขาธิการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ไร่รื่น

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

๒. นายอติคม อินทุภูติ

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางชื่นสุมน นิวาทวงษ์

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

๓. นายณัฐ มโนกุลอนันต์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๒. นายวิษณุพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๓๙๔ วันจันทร์ ที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่มาตรา ๙๔ ซึ่งที่ประชุมมีมติให้รอการพิจารณา สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๙๔

“มาตรา ๙๔ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ที่มีอยู่จริงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๔) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(๕) ประธานศาลฎีกา

(๖) ประธานศาลปกครองสูงสุด

(๗) อัยการสูงสุด

(๘) รองประธานศาลฎีกา

(๙) รองประธานศาลปกครองสูงสุด

(๑๐) หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร

(๑๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกา

(๑๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

(๑๓) รองอัยการสูงสุด

(๑๔) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

(๑๕) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ นอกจาก (๕) (๘)

และ (๑๑)

(๑๖) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง นอกจาก (๖) (๙) และ (๑๒)

(๑๗) ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ นอกจาก (๗) และ (๑๓)

(๑๘) ผู้ว่าราชการจังหวัด

(๑๙) ข้าราชการตำรวจตั้งแต่ชั้นผู้บังคับการหรือเทียบเท่าขึ้นไป

(๒๐) ตำแหน่งอื่นที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

(๒๑) ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ให้ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการ ให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและให้รวมถึงทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมด้วย

คู่สมรสตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกับ
เจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ในคราวประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๙๔ วันจันทร์ ที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๐
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีมติรอกการพิจารณาความในร่างมาตรา ๙๔ โดยความในร่างมาตรา ๙๔
มีการแก้ไขเพิ่มเติมก่อนที่คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณา ดังนี้

“มาตรา ๙๔ ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๙ (๓/๒) อย่างน้อยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้อง
กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยัง
ไม่บรรลุนิติภาวะ ที่มีอยู่จริงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๔) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(๕) พรรคชนตสฎีทวข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ
ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป

(๖) พรรคชนตสฎีทวข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้ง
ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป

(๗) ช้ททวข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งดำรง
ตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป

(๘) พรรคชนตสฎีทว

(๙) พรรคชนตสฎีทว

(๑๐) พรรคชนตสฎีทว

(๑๑) พรรคชนตสฎีทว

(๑๒) พรรคชนตสฎีทว

(๑๓) พรรคชนตสฎีทว

(๑๔) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

(๑๕) พรรคชนตสฎีทว

(๑๖) และ (๑๗)

(๑๘) พรรคชนตสฎีทว

(๑๙) พรรคชนตสฎีทว

(๒๐) พรรคชนตสฎีทว

และ (๒๑)

(๒๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒๓) ข้าราชการตำรวจตั้งแต่ชั้นผู้บังคับการหรือเทียบเท่าขึ้นไป

(๒๔) ตำแหน่งอื่นที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

(๒๕) พรรคชนตสฎีทว

(๒๒) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ให้ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช./ ส.ท.ค. มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการ ให้รวมถึงทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและให้รวมถึงทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางราชการเมื่อที่ขอขมวดขโมยให้อยู่ในครอบครัวหรือคู่สมรสของตน บุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมด้วย

คู่สมรสตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย”

นายวิษณุ พล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้ยกร่างบทบัญญัติที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้กำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหน่วยงานต้นสังกัดของตนตามความเห็นของที่ประชุมแล้ว โดยกำหนดไว้เป็นร่างมาตรา ๙๔/๑ ดังนี้

“มาตรา ๙๔/๑ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ เฉพาะข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แต่ไม่รวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลบรรดาซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ต้นสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นตามวรรคหนึ่งถือเป็นความลับในราชการเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จะเปิดเผยมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเรียกให้ส่งมอบเพื่อดำเนินการตรวจสอบ หรือเมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนต้องนำมาใช้ประกอบการสอบสวนการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว หากมีการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีอื่น ให้ดำเนินการทางวินัยกับหัวหน้าหน่วยงานที่รับยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง

มาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๙ (๓/๒)”

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า ร่างมาตรา ๙๔ ไม่ได้กำหนดให้ข้าราชการทหารมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ข้าราชการทหารเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๙๔ (๒๑)

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า บทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” ในร่างมาตรา ๔ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ตัดคำว่า

“ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพสำหรับข้าราชการทหาร” ออกไปแล้ว จึงอาจทำให้ข้าราชการทหารตำแหน่งสำคัญไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า เหตุใดความในร่างมาตรา ๙๔ จึงกำหนดไว้เฉพาะข้าราชการตำรวจบางตำแหน่ง โดยมีได้กำหนดตำแหน่งข้าราชการทหารบางตำแหน่งไว้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มอบหมายให้คณะกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแก้ไขปรับปรุงความในร่างมาตรา ๙๔ ตามความเห็นของที่ประชุม แต่คณะกรรมการยังมีได้ดำเนินการ

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า บทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” ในร่างมาตรา ๔ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้หมายรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรม ด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดมีการกำหนดไว้ร่างมาตราใด

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในการประชุมครั้งที่ผ่านมามีคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีมติแก้ไขบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” ในร่างมาตรา ๔ เป็นดังนี้ “ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีใช้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และหมายรวมถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและผู้ว่าราชการจังหวัดด้วย แต่ไม่รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หัวหน้าหน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” เป็นดังนี้

“ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีใช้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และหมายรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลแต่ไม่รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพสำหรับข้าราชการทหาร ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หัวหน้าหน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เดิมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าควรนำตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพสำหรับข้าราชการทหาร ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และปลัดกรุงเทพมหานคร ไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๙๔ แต่เมื่อพิจารณาความใน

ร่างมาตรา ๙๔ แล้ว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าควรนำมากำหนดไว้ในบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” ในร่างมาตรา ๔ น่าจะเหมาะสมกว่า

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่่า กฎหมายกำหนดให้โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนก็จะเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลด้วย

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เหตุที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตัดความว่า “ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพสำหรับข้าราชการทหาร ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ” ออกจากบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” ในร่างมาตรา ๔ เพราะตำแหน่งดังกล่าวรวมอยู่ในความหมายของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่่า ตำแหน่งกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีไม่ได้เป็นตำแหน่งในทางบริหาร จึงเสนอแก้ไขบทนิยามคำว่า “ผู้บริหารระดับสูง” ในร่างมาตรา ๔ เป็นดังนี้

““ผู้บริหารระดับสูง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง กรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ **กรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี** ผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการระดับต้นหรือเทียบเท่าของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หน่วยงานที่ใช้อำนาจหรือได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครอง และให้หมายความรวมถึงบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลหน่วยงานดังกล่าว และเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่่า เขตการศึกษาที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ผู้อำนวยการเขตการศึกษาจึงเป็นตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

ประธานกรรมการกล่าวว่่า เมื่อโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล ผู้อำนวยการโรงเรียนจึงเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเสนอแก้ไขบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” ในร่างมาตรา ๔ เป็นดังนี้

““ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีไม่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และหมายความรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลแต่ไม่รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หัวหน้าหน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่่า ความว่า “หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล” ในบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” และตำแหน่งที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๙๔ อาจไม่ครอบคลุมถึงตำแหน่งที่ควรมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๙๔/๑ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกตำแหน่งนอกจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อหน่วยงานต้นสังกัดของตนแล้ว ประกอบกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนด

ตำแหน่งที่จะต้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติมได้ ความในร่างมาตรา ๙๔ จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดให้ทุกตำแหน่งต้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอีก

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๙๔ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และกำหนดตำแหน่งที่อย่างน้อยคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้ด้วย ส่วนตำแหน่งอื่น ๆ นอกจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ก็จะมีการกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๙๔/๑ ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหน่วยงานต้นสังกัดของตน

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล หมายความว่ารวมถึงองค์การมหาชน และหน่วยงานของรัฐที่มีจัดตั้งขึ้นและมีฐานะเป็นนิติบุคคลด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ในร่างมาตรา ๔ เป็นดังนี้

““เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคล บรรดาซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางราชการปกครองของรัฐบาลในตำแหน่งหรือตำแหน่งอื่นของรัฐ แต่ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า เขตการศึกษาเป็นนิติบุคคลหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เขตการศึกษาไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเสนอแก้ไขบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” เป็นดังนี้

““ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และหมายความรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลแต่ไม่รวมถึงโรงเรียนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หัวหน้าหน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

นายอธิคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดไว้ว่า “สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา ๓๔ (๒) เฉพาะที่เป็นโรงเรียน มีฐานะเป็นนิติบุคคล”

ประธานกรรมการเสนอตัด (๑๘) และ (๑๙) ในร่างมาตรา ๙๔ ออก

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ ในรองฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า การกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ ไว้ในบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” ในร่างมาตรา ๔ ทำให้เห็นชัดเจนว่าตำแหน่งใดบ้างที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามที่กำหนดในร่างมาตรา ๙๔

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า เหตุที่ต้องมีการระบุตำแหน่งไว้ในบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” เดิม เพราะประสงค์จะยกเว้นบางตำแหน่งซึ่งเทียบเท่าผู้บัญชาการเหล่าทัพ แต่ปัจจุบันมีการตรากฎหมายยกเว้นตำแหน่งดังกล่าวไว้แล้ว ในบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” จึงใช้คำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล” ให้ความหมายรวมถึงผู้บัญชาการเหล่าทัพหรือเทียบเท่าได้

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การกำหนดให้ข้าราชการทหารชั้นผู้ใหญ่ซึ่งดำรงตำแหน่งอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหน่วยงานต้นสังกัดของตนตามร่างมาตรา ๙๔/๑ อาจไม่เหมาะสม

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๙๔/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๔/๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยให้นำความในวรรคสองของมาตรา ๙๔ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

นอกจากนี้ เสนอเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๙๔/๒ ดังนี้

“มาตรา ๙๔/๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๙๔/๑ คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ต้นสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้มีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ

ระยะเวลา หลักเกณฑ์ วิธีการการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องคำนึงถึงการตรวจสอบได้ ความสะดวก และไม่สร้างภาระจนเกินจำเป็น

ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสาม

บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาไว้ที่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ และให้ถือว่าเป็นความลับในราชการที่จะเปิดเผยมิได้ เว้นแต่จะส่งมอบให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอ หรือเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๙๔/๑ หรือเมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัย แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น”

นอกจากนี้ ขอให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาว่า การกำหนดให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดระยะเวลา หลักเกณฑ์ วิธีการในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามความในร่างมาตรา ๙๔/๒ จะเหมาะสมหรือไม่

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๙๔/๒ อาจกำหนดเรื่องแบบฟอร์มในการยื่นไว้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดแบบฟอร์มในการยื่น คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจกำหนดแบบฟอร์มที่กำหนดรายละเอียดไว้มากเกินสมควร จนเป็นภาระแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ กล่าวว่า แบบฟอร์มในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามร่างมาตรา ๙๔/๒ ควรกำหนดรายละเอียดให้น้อยกว่าแบบฟอร์มยื่นบัญชีทรัพย์สินและ

หนังสือของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพราะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีโอกาสในการทุจริตมากกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ที่ผ่านมามีคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบฟอร์มในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินโดยไม่คำนึงถึงความยากลำบากของผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จึงกำหนดให้นำบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมาใช้บังคับกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ด้วย เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. เห็นถึงความยากลำบากในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลอื่น

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. สอบถามว่าการกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร่วมกับคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานร่วมกันพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร่วมกับคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานร่วมกันพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไม่น่าจะเหมาะสม

นายอธิคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การกำหนดให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตามความในร่างมาตรา ๙๔/๒ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอาจไม่เหมาะสม เพราะคณะรัฐมนตรีเป็นฝ่ายบริหารซึ่งต้องถูกตรวจสอบ

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังคงมีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเช่นเดิม แต่หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ความในร่างมาตรา ๙๔/๒ ก็จะทำให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ๆ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้ที่หน่วยงานต้นสังกัดของตน เหตุที่ต้องกำหนดให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้ดำเนินการก็เพราะคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสูงสุดในฝ่ายบริหารซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการกำกับดูแลเจ้าหน้าที่ของรัฐทั่วประเทศ

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตามร่างมาตรา ๙๔/๒ มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินน่าจะเหมาะสมกว่า

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่ไม่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตามร่างมาตรา ๙๔/๒ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เนื่องจากเกรงว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบฟอร์มในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินละเอียดเกินสมควร

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดตามร่างมาตรา ๙๔/๒ อาจทำให้ฝ่ายการเมืองเข้ามาแทรกแซงกระบวนการในการตรวจสอบการทุจริตได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกังวลว่าฝ่ายการเมืองจะเข้ามาแทรกแซงกระบวนการในการตรวจสอบการทุจริต ความในร่างมาตรา ๙๔/๒ ก็จะต้องกำหนดให้ชัดเจนบังคับให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตามร่างมาตรา ๙๔/๒ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๙๔/๒ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๙๔/๑ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่”

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ กรรมการ กล่าวว่า การบัญญัติให้ข้าราชการต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นหลักการที่ดี และเป็นการกระตุ้นให้ฝ่ายบริหารเข้ามาควบคุมดูแลข้าราชการ อย่างไรก็ตามในกรณีที่ข้าราชการบรรจุใหม่ได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหน่วยงานต้นสังกัดโดยยื่นไว้เพียงครั้งเดียว ต่อมาเมื่อข้าราชการคนดังกล่าวมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานทำให้มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น แต่ไม่ได้มายื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติม ในกรณีดังกล่าวหากมีผู้มาร้องเรียนว่าข้าราชการผู้นั้นร่ำรวยผิดปกติจะมีปัญหาในทางปฏิบัติหรือไม่ และสอบถามว่า ถ้าบัญญัติให้ข้าราชการต้องมายื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทุกๆ ห้าปี จะมีความเหมาะสมมากกว่าหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ระยะเวลาในการกำหนดให้ข้าราชการต้องมายื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทุกกี่ปีนั้น ควรปล่อยให้เป็นดุลพินิจของรัฐบาลในการกำหนดแนวนโยบายในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของข้าราชการ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาซึ่งต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ร่างมาตรา ๙๔/๒ ที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ ในประเด็นการบัญญัติให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกา อาจมีการท้วงติงเกี่ยวกับรูปแบบการยกร่างกฎหมายได้ กล่าวคือ ในกฎหมายฉบับเดียวกันกลับมีผู้รักษาการตามกฎหมายถึงสองคน

นายอติคม อินทุทิต ศึกษาศาสตร์ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า โดยปกติผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกา คือ นายกรัฐมนตรี ดังนั้น อาจไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาไว้ในร่างมาตรา ๙๔/๒ อีก

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามร่างมาตรา ๙๔/๒ นั้น มีความมุ่งหมายให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบเฉพาะเรื่องการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของข้าราชการเท่านั้น

นายภัทรธ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า การบัญญัติให้ฝ่ายบริหารเป็นผู้กำหนดระยะเวลาในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของข้าราชการ โดยให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาอาจไม่ได้ผลในทางปฏิบัติ ดังนั้น ในร่างมาตรา ๙๔/๒ ควรกำหนดระยะเวลาให้ข้าราชการต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทุกๆ ห้าปี

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อไม่ให้เป็นการสร้างภาระแก่ข้าราชการเกินสมควร พระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในร่างมาตรา ๙๔/๒ ก็ควรกำหนดให้ข้าราชการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพียงครั้งเดียวนับแต่วันที่เริ่มบรรจุเข้ารับราชการ ส่วนในกรณีที่ข้าราชการคนใดมีทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้น และมีที่มาของทรัพย์สินอันสามารถอ้างได้ตามกฎหมายก็สามารถมายื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติมได้ในภายหลัง ในอนาคตเมื่อข้าราชการคนดังกล่าวดำรงตำแหน่งสูงขึ้นซึ่งกฎหมายบังคับให้ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วมีการตรวจพบว่ามีทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้นผิดปกติโดยข้าราชการคนดังกล่าวไม่ได้มายื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติมไว้ตั้งแต่เริ่มแรก ข้าราชการผู้นั้นมีหน้าที่ชี้แจงว่าทรัพย์สินที่เพิ่มมากขึ้นนั้นเป็นทรัพย์สินที่มีที่มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ก็ถือว่าข้าราชการผู้นั้นร่ำรวยผิดปกติ ในทางกลับกันหากไม่สามารถชี้แจงที่มาของทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นได้ ก็ถือว่าข้าราชการผู้นั้นร่ำรวยผิดปกติ

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ กล่าวว่า หากมีการกำหนดระยะเวลาในการยื่นบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินของข้าราชการว่าต้องยื่นเมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่ปีไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จะเป็นมาตรการป้องปรามที่ได้ผลจริงในทางปฏิบัติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามร่างมาตรา ๙๔/๒ แล้ว การกำหนดระยะเวลาให้ข้าราชการต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นทุกช่วงระยะเวลาเท่าใดนั้น จะต้องนำระยะเวลาดังกล่าวมาใช้บังคับกับข้าราชการทุกหน่วยงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า ควรบัญญัติให้มีการเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของข้าราชการไว้ที่หน่วยงานต้นสังกัดและหากข้าราชการคนดังกล่าวมีการโอนย้ายหน่วยงาน ก็ควรโอนข้อมูลดังกล่าวติดตามตัวข้าราชการไปยังหน่วยงานต้นสังกัดใหม่ด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๙๔/๒ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๔/๒ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๙๔/๑ มาตรา มาตรา ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ต้นสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีได้มีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ

ระยะเวลาการยื่น แบบรายการ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นและการเก็บรักษาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องคำนึงถึงการตรวจสอบได้ ความสะดวก และไม่สร้างภาระเกินจำเป็น

ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสาม

บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาไว้ที่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ และให้ถือเป็นความลับในราชการที่จะเปิดเผยมิได้ เว้นแต่จะส่งมอบให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอ หรือเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๙๔/๑ หรือเมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น”

นอกจากนี้ สอบถามว่า ข้อมูลประวัติการทำงานของผู้พิพากษาจะถูกเก็บรักษาไว้ที่ใด

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ข้อมูลประวัติการทำงานของผู้พิพากษาจะถูกเก็บรักษาไว้ที่ศาลที่ผู้พิพากษานั้นประจำอยู่

นายอธิคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ข้อมูลประวัติการทำงานของผู้พิพากษานั้น จะแยกการเก็บรักษาข้อมูลออกเป็นสองชุด โดยข้อมูลชุดที่หนึ่งจะถูกเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานศาลยุติธรรม ส่วนข้อมูลชุดที่สองจะถูกเก็บรักษาไว้ที่ศาลที่ผู้พิพากษาประจำอยู่

ประธานกรรมการสอบถามว่า มีการบัญญัติหมวดว่าด้วยมาตรการป้องกันการทุจริตหรือไม่

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ไม่มีการบัญญัติหมวดว่าด้วยมาตรการป้องกันการทุจริต แต่ได้มีการบัญญัติหมวด ๘ การเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งจะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานบัญญัติไว้ในหมวดนี้ ส่วนในเรื่องการเสนอมาตรการป้องกันการทุจริตนั้น จะบัญญัติไว้

ในร่างมาตรา ๑๙/๓ ที่ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอมาตรการ ความเห็น ข้อเสนอแนะต่อ คณะรัฐมนตรี

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๙๔/๒ ที่เสนอเพิ่มขึ้นใหม่นั้น ควรนำไปบัญญัติไว้ในเรื่อง ที่เกี่ยวกับมาตรการป้องกันการทุจริต น่าจะมีความเหมาะสมมากกว่า ดังนั้น เสนอให้นำความใน ร่างมาตรา ๙๔/๒ ที่เสนอเพิ่มขึ้นมาใหม่ ไปบัญญัติไว้ในหมวด ๘ การเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และเปลี่ยนชื่อหมวด ๘ เสียใหม่ เพื่อให้มีชื่อหมวดที่สอดคล้องกับเนื้อหาของ ร่างมาตรา ๙๔/๒ ด้วย

นายประพันธ์ นายโกวิท กรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๙๔ (๒๐) ความว่า “ตำแหน่งอื่นที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน” หมายความว่าอย่างไร ประกอบกับเมื่อพิจารณา ร่างมาตรา ๑๐ (๔) และร่างมาตรา ๕๗ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ซึ่งได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ ของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ตั้งใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินให้อยู่ในอำนาจการพิจารณาคดีของศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย ดังนั้น ในการพิจารณาร่างมาตรา ๙๔ (๒๐) จะต้องนำ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. มาประกอบการพิจารณาด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ตำแหน่งอื่นที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สิน” หมายความว่า ในกรณีที่กฎหมายอื่นนอกจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กำหนดตำแหน่งที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการตีความ จึงเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๙๔ (๒๐) เป็นดังนี้ “ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชี ทรัพย์สินและหนี้สิน” นอกจากนี้ ตั้งข้อสังเกตว่า ในชั้นการพิจารณาบททวนร่างมาตรา ๓๖/๑ จะต้องนำ ร่างมาตรา ๑๐ (๔) และร่างมาตรา ๕๗ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. มาประกอบการพิจารณาด้วย

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๓๖/๑ ส่วนการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. จะบัญญัติอยู่ในร่างมาตรา ๑๗๖/๑ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” และ “ผู้บริหารระดับสูง” ในร่างมาตรา ๔ เป็นดังนี้

“ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือ เงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหาร ท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงาน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความ รวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคล หรือคณะบุคคล บรรดาซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทาง **ตำรวจปกครองของรัฐในตำรวจเห็นตำรวจ**

บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๙๔/๑ หรือเมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น”

มาตรา ๙๕

“มาตรา ๙๕ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้บุคคลใดยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๙ (๓/๒) แล้ว การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย ทั้งนี้ ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการ ให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และให้รวมถึงทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด โดยอาจกำหนดให้ยื่นด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นตามกำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ตำแหน่งตามมาตรา ๙๔ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๒๒) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง

(๒) ตำแหน่งอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด นอกจาก (๑) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และทุกห้าปีที่ตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีตาม (๑) ถ้าพ้นจากตำแหน่งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งใหม่ภายในหนึ่งเดือน ผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน

ในกรณีตาม (๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วย เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เมื่อคณะกรรมการ ๗/๗/๗/ กำหนดให้บุคคลใดยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตจขงมาตรา ๑๙ (๓/๒) แล้ว การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย ทั้งนี้ ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการ ให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และให้รวมถึงทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมด้วย” และแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองของร่างมาตรา ๙๕ เป็นดังนี้ “หลักเกณฑ์ ระยะเวลา การขยายระยะเวลา และวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและหลักฐานประกอบ ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด โดยอาจกำหนดให้ยื่นด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้” เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๑๐๐/๑ และให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการกำหนดระยะเวลา หรือขยายระยะเวลาในวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ยังคงเน้นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่เป็นบัญชีของธนาคารพาณิชย์ แต่วิวัฒนาการทางเทคโนโลยีในปัจจุบันนอกจากเงินตราที่ใช้จ่ายกันตามปกติแล้ว ยังมีสกุลเงินดิจิทัลซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของระบบเน็ตเวิร์คคอมพิวเตอร์ด้วย เช่น บิทคอยน์ (Bitcoin) หากผู้ที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนำทรัพย์สินไปแปลงเป็นสกุลเงินดิจิทัลแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะตรวจสอบได้อย่างไร

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นดังนี้

**“เมื่อคณะกรรมาการ ป/ป/ช/ กำหนดให้บุคคลใดยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตาม
มาตรา ๑๕ (๓/๒) แล้ว การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นพร้อมเอกสาร
ประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดง
รายการหลักฐานการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยในกรณียื่นเป็นเอกสารผู้ยื่นจะต้อง
ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า
พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย ทั้งนี้ ทรัพย์สินและ
หนี้สินที่ต้องแสดงรายการ ให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และให้รวมถึงทรัพย์สินและหนี้สิน
ของบุคคลดังกล่าวที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือ
ทางอ้อมด้วย**

หลักเกณฑ์ ระยะเวลา การขยายระยะเวลา และวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และหลักฐาน
ประกอบตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด โดยอาจกำหนดให้ยื่นด้วย
วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ การกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงวิวัฒนาการของเทคโนโลยี และกำหนดให้
สอดคล้องกับการใช้อิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้เอกสารได้ด้วย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๕ เป็นดังนี้

**“มาตรา ๙๕ เมื่อคณะกรรมาการ ป/ป/ช/ กำหนดให้บุคคลใดยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตาม
มาตรา ๑๕ (๓/๒) แล้ว การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นพร้อมเอกสาร
ประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดง
รายการหลักฐานการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยในกรณียื่นเป็นเอกสารผู้ยื่นจะต้อง
ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า
พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย ทั้งนี้ ทรัพย์สินและ
หนี้สินที่ต้องแสดงรายการ ให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และให้รวมถึงทรัพย์สินและหนี้สิน
ของบุคคลดังกล่าวที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือ
ทางอ้อมด้วย**

หลักเกณฑ์ ระยะเวลา การขยายระยะเวลา และวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และหลักฐาน
ประกอบตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด โดยอาจกำหนดให้ยื่นด้วย
วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ การกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงวิวัฒนาการของเทคโนโลยี และกำหนดให้
สอดคล้องกับการใช้อิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้เอกสารได้ด้วย

การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นตามกำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ตำแหน่งตามมาตรา ๙๔ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๒๒) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจาก
ตำแหน่ง

(๒) ตำแหน่งอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด นอกจาก (๑) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และทุกห้าปีที่ตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีตาม (๑) ถ้าพ้นจากตำแหน่งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งใหม่ภายในหนึ่งเดือน ผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน

ในกรณีตาม (๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วย เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน”

มาตรา ๙๖

“มาตรา ๙๖ เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.เปิดเผยข้อมูลโดยสรุปเกี่ยวกับจำนวนทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ตั้งของทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๙๔ (๑) เฉพาะนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา และมาตรา ๙๔ (๒) (๓) และ (๔) รวมทั้งของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลดังกล่าว ให้สาธารณชนทราบโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว ข้อมูลโดยสรุปดังกล่าวต้องไม่ระบุถึงรายละเอียดทางทะเบียนของทรัพย์สินหรือข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นหรือที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของข้อมูลได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๗

“มาตรา ๙๗ การรับ การตรวจสอบ และการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือผลการตรวจสอบการรายงานเกี่ยวกับบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามหมวดนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจนำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มากำหนดไว้ในหลักเกณฑ์นั้นด้วยก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๙๗ ออกทั้งมาตรา เนื่องจากได้มีบทบัญญัติซึ่งเป็นบททั่วไปที่ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถออกระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการต่างๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๙๗ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๙๘

“มาตรา ๙๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหมวด ๔ การบังคับทางกฎหมายต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๙๘ ออกทั้งมาตรา เนื่องจากได้นำหลักการดังกล่าว ไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๐๕/๑ แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๙๘ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๙๙

“มาตรา ๙๙ ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๔ เกี่ยวกับการเข้ารับและการพ้นจากตำแหน่งของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

ประเด็นการพิจารณา

นายวิชญ์พล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า สืบเนื่องจากที่ประชุมได้เปลี่ยนหลักเกณฑ์ในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติให้หน่วยงานของรัฐแจ้งข้อมูลการเข้ารับหรือการพ้นจากตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบอีก

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า ร่างมาตรา ๙๙ น่าจะมีความมุ่งหมายให้หน่วยงานต้นสังกัดต้องแจ้งข้อมูลของเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐคนใดเข้ารับหรือพ้นจากตำแหน่งที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะตรวจสอบว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐคนใดจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งเตือนไปยังหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำเตือนจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๙ เป็นดังนี้ “ให้หัวหน้าของหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ตรวจสอบชื่อผู้สมัครเข้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช./ ตามมาตรา ๙๔ เพื่อให้หัวหน้าของรัฐแจ้งให้หน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ยื่นบัญชีนั้น แล้วรวบรวมต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช./เมื่อมีการแต่งตั้งหรือสั่งให้บุคคลพ้นจากตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในหน่วยงานใด ให้หัวหน้าหน่วยงานนั้นแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้ง หรือสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง”

นอกจากนี้ เสนอเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๙๔/๒ เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๙๙ ความเป็นดังนี้

“มาตรา ๙๔/๒ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๙๔ และมาตรา ๙๕ แล้ว ให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป และให้แจ้งให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบด้วย”

สำนักงาน ป.ป.ช. ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๐ เป็นดังนี้ “เมื่อได้รับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรค ๕๕ ไว้แล้วที่มีผู้ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้สำนักงานจัดให้มีตรวจสอบรายชื่อหรือตรวจทรัพย์สินอื่นใดแทนตรวจสอบรายชื่อที่ขังไว้ไม่บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังที่ตรวจสอบหลังเกณฑ์และวิธีที่คณะกรรมการ ป/ป/ช/ กำหนดมาตรการป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงข้อความหรือเอกสารได้”

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า เหตุที่ให้มีการลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. เนื่องจากเอกสารที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น มีเพียงลายมือชื่อของผู้มายื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเท่านั้น เพื่อเป็นการป้องกันการปลอมแปลงเอกสารจึงมีความจำเป็นต้องลงลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ในทุกหน้าของเอกสารดังกล่าว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๐ เมื่อได้รับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรค ๕๕ ไว้แล้วที่มีผู้ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้สำนักงานจัดให้มีตรวจสอบรายชื่อหรือตรวจทรัพย์สินอื่นใดแทนตรวจสอบรายชื่อที่ขังไว้ไม่บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังที่ตรวจสอบหลังเกณฑ์และวิธีที่คณะกรรมการ ป/ป/ช/ กำหนดมาตรการป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงข้อความหรือเอกสารได้”

มาตรา ๑๐๐/๑

“มาตรา ๑๐๐/๑ ในกรณีที่บุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๙ (๓/๒) ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามเวลาที่มาตรา ๕๕ กำหนดให้สำนักงานมีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบ และเสนอเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไป เว้นแต่เป็นกรณีที่บุคคลดังกล่าวได้แสดงเอกสารหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้ตั้งใจไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวภายในสิบห้าวันนับแต่วันครบกำหนดตามมาตรา ๕๕ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรให้บุคคลยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อปรากฏว่าบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือเอกสารประกอบที่ได้รับมาตามวรรคหนึ่งไม่ครบถ้วนหรือมีข้อมูลไม่ตรงตามความจริงแต่มิได้มีผลให้ยอดรวมของทรัพย์สินเพิ่มขึ้นหรือหนี้สินลดลงเกินกว่าร้อยละห้าของมูลค่าทรัพย์สินหรือหนี้สินที่ได้ยื่นไว้ และไม่มีพฤติการณ์อันเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้เลขาธิการแจ้งให้บุคคลดังกล่าวยื่นเอกสารประกอบให้ครบถ้วนตามเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า นายประสาธ พงษ์ศิวกาย อดีตกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นว่า ในอดีตบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินแต่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามเวลาที่กำหนดได้ยกเรื่องการไม่ได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักงาน ป.ป.ช. มาเป็นข้อต่อสู้ในคดี มีความเป็นไปได้หรือไม่ที่จะแก้ไขโดยให้สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือลงทะเบียตอบรับแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้แล้วว่า เมื่อใดที่มีการกำหนดให้แจ้งและให้แจ้งโดยวิธีใดให้ถือว่าวิธีนั้นใช้ได้ ทั้งนี้ บุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอยู่แล้ว โดยที่สำนักงาน ป.ป.ช. ไม่จำเป็นต้องมีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบ แต่ในร่างมาตรานี้เป็นมาตรการผ่อนปรนว่าหากไม่ยื่นภายในระยะเวลาที่กำหนดก็ให้สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบ

นายอริคม อินทุพุฒิ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งมีความซ้ำซ้อนในเรื่องระยะเวลา กล่าวคือ ความว่า “ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวภายในสิบห้าวันนับแต่วันครบกำหนดตามมาตรา ๙๕” ระยะเวลาภายในสิบห้าวันนั้นรวมถึงช่วงระยะเวลาที่มีหนังสือแจ้งด้วย ดังนั้น ควรกำหนดเป็น “ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่บุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช./ ท.ท.ท. ให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๕ (๓/๒) ผู้ใดไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามเวลาที่มาตรา ๑๕ กำหนด ให้สำนักงานมีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบโดยทางไปรษณีย์ตอบรับหรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมทั้งกำหนดเวลาที่ขยายให้ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เมื่อครบกำหนดดังกล่าวแล้วถ้าผู้นั้นยังไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินให้สำนักงาน แสขเสนอเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไป เว้นแต่ซึ่งบุคคลที่บุคคลดังกล่าวได้แสดงเอกสารหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้สนใจไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวภายในสิบห้าวันนับแต่วันครบกำหนดตามมาตรา ๑๕ และคณะกรรมการ ป.ป.ช./ ท.ท.ท. เห็นสมควรให้บุคคลซึ่งยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช./ ท.ท.ท. ยึดถือครั้งหนึ่ง”

นายวิษณุพล ฉิววรรณ เลขานุการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สอบถามว่า การจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมีโทษทางอาญา การกำหนดระยะเวลาไว้ในกฎหมายลำดับรองจะทำให้มีปัญหาในการกำหนดฐานความผิดที่เป็นความผิดทางอาญาหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องของความผิดทางอาญานั้น จะมีความผิดต่อเมื่อไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยระยะเวลาที่กำหนดนั้นต้องรวมถึงระยะเวลาที่ขยายให้ด้วย

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ทรัพย์สินบางรายการขาดความชัดเจนในการประเมินมูลค่าทรัพย์สินนั้น เช่น การประเมินมูลค่าพระเครื่อง จะมีวิธีประเมินอย่างไร และทรัพย์สินบางรายการไม่สามารถประเมินออกมาเป็นราคาได้ ดังนั้น การกำหนดว่า “ร้อยละห้าของมูลค่าทรัพย์สินหรือหนี้สิน” อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ จึงไม่ควรพิจารณาจากจำนวนร้อยละของมูลค่าทรัพย์สินและหนี้สินแต่ควรดูจากพฤติการณ์ของผู้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจะเหมาะสมมากกว่า

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรานี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินคลาดเคลื่อน และไม่มีพฤติการณ์อันเชื่อได้ว่ามีเจตนาปกปิดทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้มาแก้ไขบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเสียให้ถูกต้อง หรือหากการเปลี่ยนแปลงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นไม่ทำให้จำนวนทรัพย์สินเปลี่ยนแปลงไปก็ไม่ต้องแจ้งแก้ไขบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “เมื่อปรากฏว่าบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือเอกสารประกอบที่

ได้รับมาตามวรรคหนึ่งไม่ครบถ้วนหรือมีข้อมูลไม่ตรงตามตัวอักษรแต่ไม่ได้มีผลให้ข้อถาวรของทรัพย์สินเพิ่มขึ้นหรือทรัพย์สินลดลงเกินกว่าร้อยละห้าของมูลค่าทรัพย์สินหรือทรัพย์สินที่ได้ขึ้นไว้นั้นคลาดเคลื่อน และไม่มีพฤติการณ์อันเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่วงแห่งปกปิดทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้เลขาธิการแจ้งให้บุคคลดังกล่าวยื่นเอกสารประกอบดำเนินการให้ครบถ้วนหรือถูกต้องตามภายในระยะเวลาที่คณะกรรมกร ๒/๒/๒๕/ เลขานุการกำหนด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๐/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๐/๑ ในกรณีที่บุคคลที่คณะกรรมกร ๒/๒/๒๕/ กำหนดให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินตามวรรค ๑๕ (๓/๒) ผู้ใดไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามเวลาที่วรรค ๑๕ กำหนด ให้สำนักงานมีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบโดยทางไปรษณีย์ตอบรับหรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมทั้งกำหนดเวลาที่ขยายให้ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้ง เมื่อครบกำหนดดังกล่าวแล้วถ้าผู้นั้นยังไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินให้สำนักงานเสนอเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไป เว้นแต่เป็นกรณีที่บุคคลดังกล่าวได้แสดงเอกสารหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวภายในสิบห้าวันนับแต่วันครบกำหนดตามวรรค ๑๕ และคณะกรรมกร ๒/๒/๒๕/ เห็นสมควรให้บุคคลยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินตามเวลาที่คณะกรรมกร ๒/๒/๒๕/ กำหนดอีกรั้งหนึ่ง

เมื่อปรากฏว่าบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือเอกสารประกอบที่ได้รับมาตามวรรคหนึ่งไม่ครบถ้วนหรือมีข้อมูลไม่ตรงตามตัวอักษรแต่ไม่ได้มีผลให้ข้อถาวรของทรัพย์สินเพิ่มขึ้นหรือทรัพย์สินลดลงเกินกว่าร้อยละห้าของมูลค่าทรัพย์สินหรือทรัพย์สินที่ได้ขึ้นไว้นั้นคลาดเคลื่อน และไม่มีพฤติการณ์อันเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่วงแห่งปกปิดทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้เลขาธิการแจ้งให้บุคคลดังกล่าวยื่นเอกสารประกอบดำเนินการให้ครบถ้วนหรือถูกต้องตามภายในระยะเวลาที่คณะกรรมกร ๒/๒/๒๕/ เลขานุการกำหนด”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพุธ ที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๐ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
 วิทยากรชำนาญการ
 นายเผ่าพันธุ์ นวลสง
 นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมธิการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์